

TASK 7 EKOTOKSIKOLOGJIA

OBJEKTIVI I PERGJITHSHEM

**NGRITJA E SHERBIMIT TE
EKOTOKSIKOLOGJISE PRANE
QENDRES KERKIMORE TE STUDIMEVE
DETARE**

GRUPET E PUNES

▪ Grupi Italian i Punes

Prof. Silvano Focardi

Dr. Ilaria Corsi

Dr. Annalisa Jacocca

Dr. Davide Baroni

Dr. Michela Mariottini

▪ Grupi Shqiptar i Punes

Prof. Afrim Tabaku

Dr. Aurel Nuro

Dr. Lindita Tafaj

Dr. Lila Shundi

Dr. Donika Bocari

LABORATORET

- **Laboratori i kimise analitike**
- **Laboratori i biokimise dhe i biologjise molekulare**
- **Vaska eksperimentale**

APARATURAT E NEVOJSHME

- **HPLC dhe GC**
- **Spektrometer me absorbim atomik**
- **Spektrofluorometer**
- **Spektrometer me plazme**
- **Amplifikatore per PCR**
- **PROTEAN III**
- **Mikroskop**

STRUKTURA E LABORATORIT TE KIMISE ANALITIKE

- **Laboratori i analizave te ndotesve organike te qendrueshem (POPs)**
PCB, pesticide organoklorike, eteret difenilike te polibromuara (PBDE), poliklorbenzodioksinat/furanet (PCDD/F) dhe Hidrokarburet Policiklike Aromatike (HPA)
- **Laboratori i analizave te elementeve gjurme (ne bashkepunim me njesine operative te Xhenoves)**

Metodologjite kryesore

- Metodatat e ekstraktimit dhe te purifikimit per PCB dhe HPA ne indet biologjike
- Metodatat e ekstraktimit dhe te purifikimit per PCB, PESTICIDEVE, PBDE, PCDD/F ne indet biologjike
- Metodatat e percaktimit te elementeve gjurme ne indet biologjike

Laboratori i Biokimise dhe i Biologjise Molekulare

METODOLOGJIA

Metoda spektrometrike dhe spektrofluorimetrike ne spektrin e dukshem dhe UV per percaktimin e proteinave, metaboliteve dhe kinetikes se reaksioneve enzimatiqe

ELISA

Metoda me PCR dhe RT-PCR per gjene specifike

Metoda e elektroforezes monodimensionale

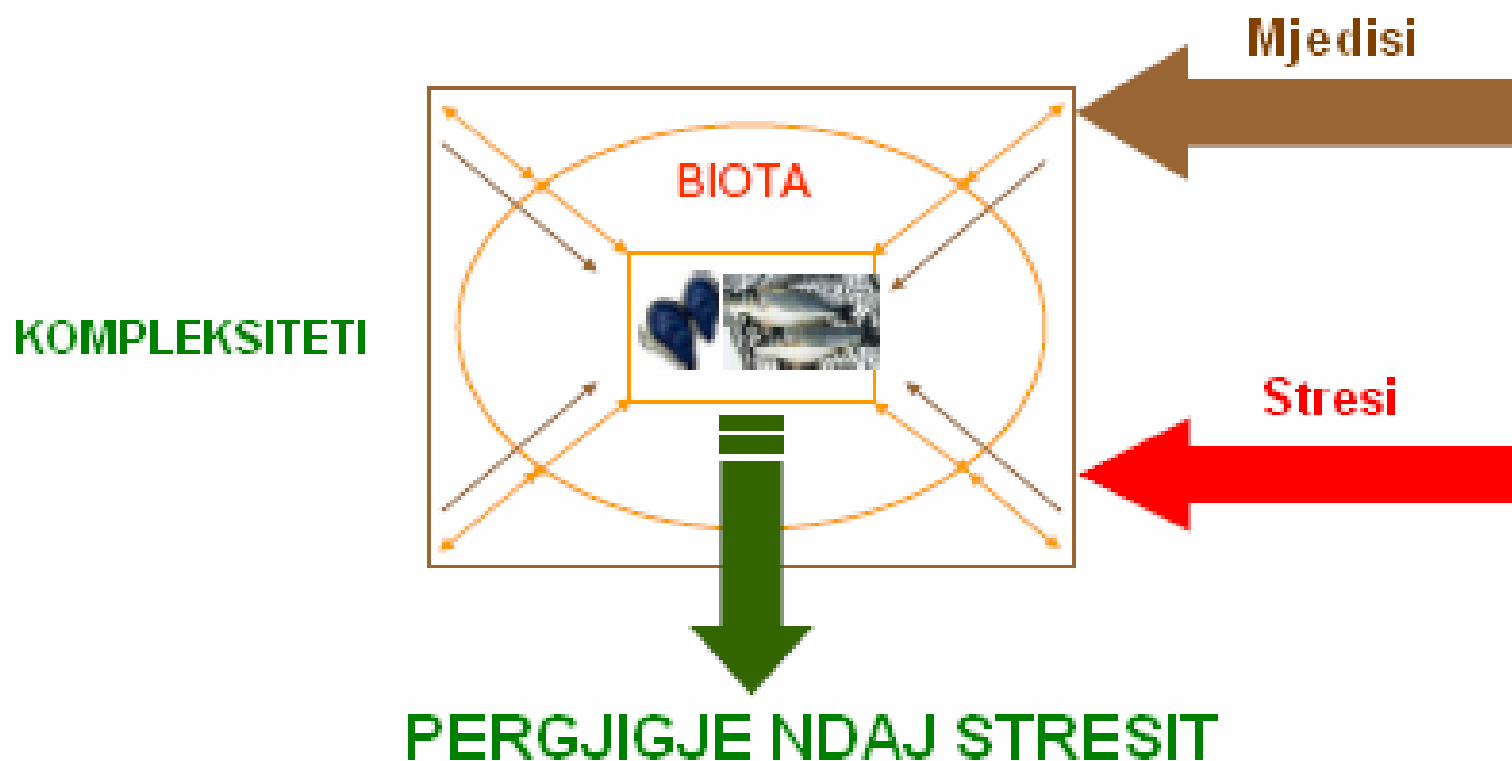
SDC-PAGE dhe agaroze (DNA)

Mikroskopi optike dhe me fluoreshence

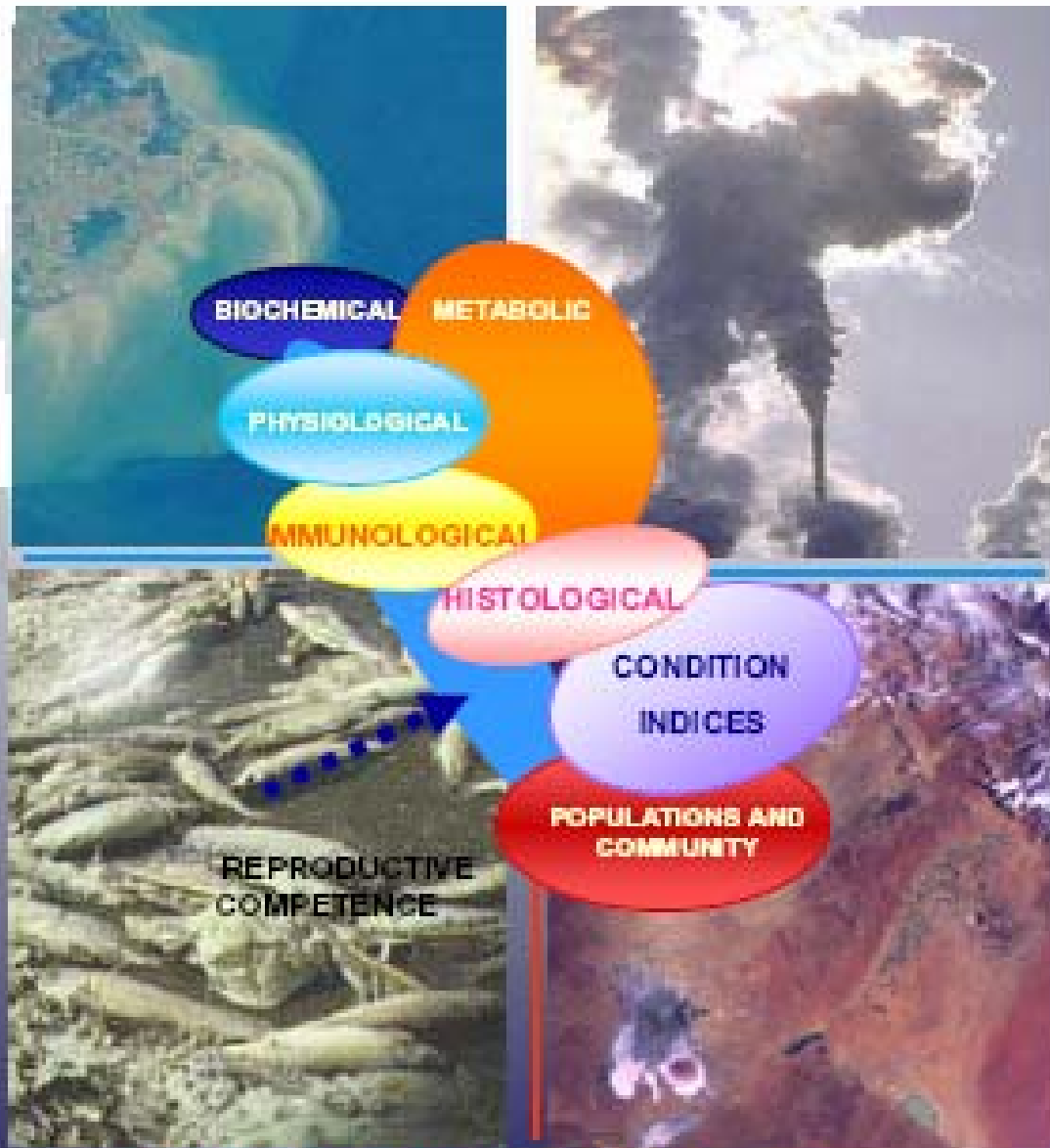
Imunohistokimia

2- Laboratori i Biokimise dhe Biologjise Molekulare

"ato ndryshime biokimike, qelizore, fiziologjike ose te sjelljes, qe mund te maten ne nje ind, ne nje leng biologjik, ose ne nivel te brendshme te organizmit (ne individe ose popullata), te cilat japin te dhena mbi nje ekspozim dhe/ose efekte te nje ose shume komponimeve ndotese" (NRC 1990)

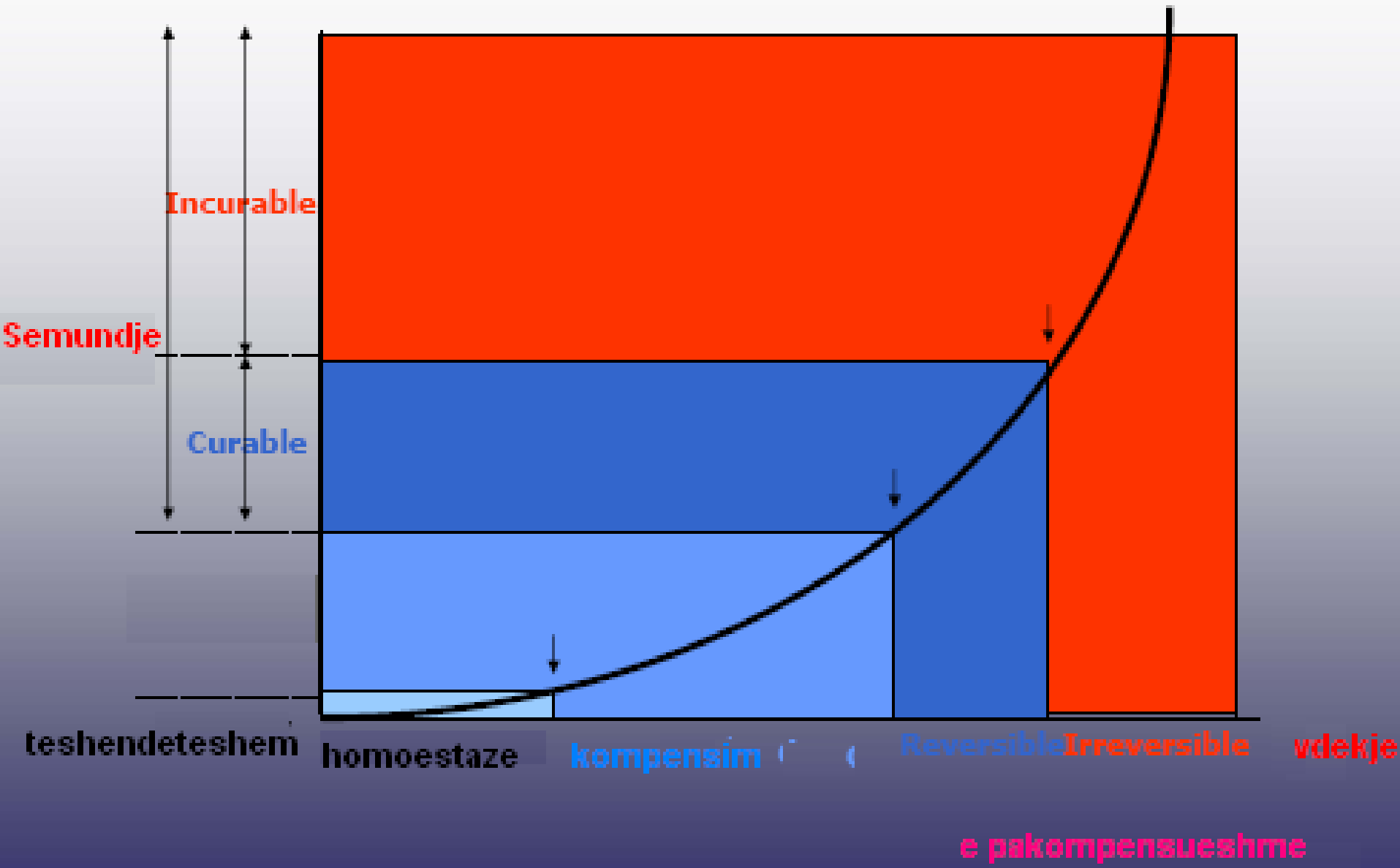
PERGJIGJE AFAT
SHKURTRA

PERGJIGJE AFAT
GJATA

RELEVANCE E LARTE EKOLOGJIKE

GJENDJA SHENDETESORE, KURBA E GJENDJEVE FIZIOLOGJIKE

2- LABORATORI I BOKIMISE DHE BIOLOGJISE MOLEKULARE LINJAT KRYESORE TE KERKIMIT

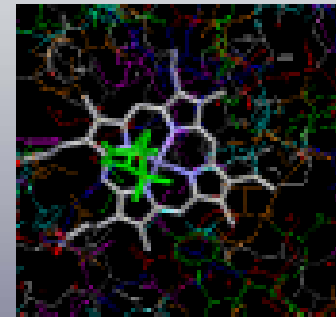
Parametrat hematike te stresit

glukoze, laktate, fosfataze alkaline, trigliceride,
kolesterol, kolesterol HDL, kortisol

Detoksifikimi

Monossigenasi a funzione mista (MFO) citocromo P450:

- 1- espressione geni CYP1A1, GST, UDPGT
- 2- attività catalitiche EROD (resorufine), NAD(P)H reduttasi, NADH ferricianuro reduttasi, GST, UDPGT, BFCOD
- 3- contenuto CYP450 totale

Mekanizma te Rezistences Multixenobiotike

- 1- espressione della glicoproteina P (P-gp)
- 2- espressione della multi-related protein 2 (MRP2)
- 3- Attività P-gp
- 4- Contenuto P-gp

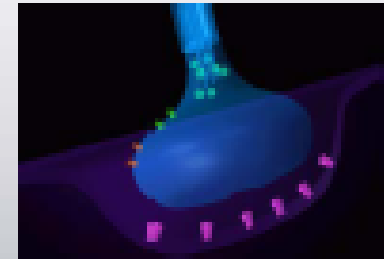
2- LABORATORI I BIOKIMISE DHE BIOLOGJISE MOLEKULARE

Drejtimit kryesore te kerkimit

(II)

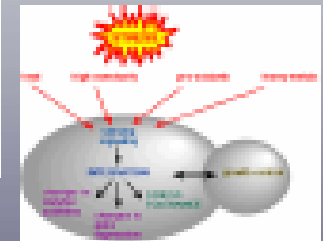
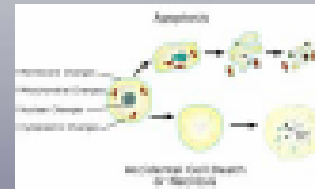
Neurotoksiteti: Kolinesterza

- 1- espressione del gene Acetilcolinesterasi (AChE)
- 2- substrato specificità
- 3- Inibizione in vitro

Citotoksiteti

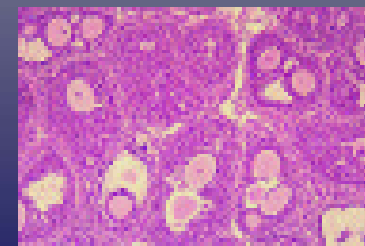
- 1- Apoptosi

- 2- Proteine da stress (Heat Shock Proteins 70)

Crregullime endokrine (endocrine disruption)

- 1- analisi istologica gonadi e gameti mediante microscopia ottica

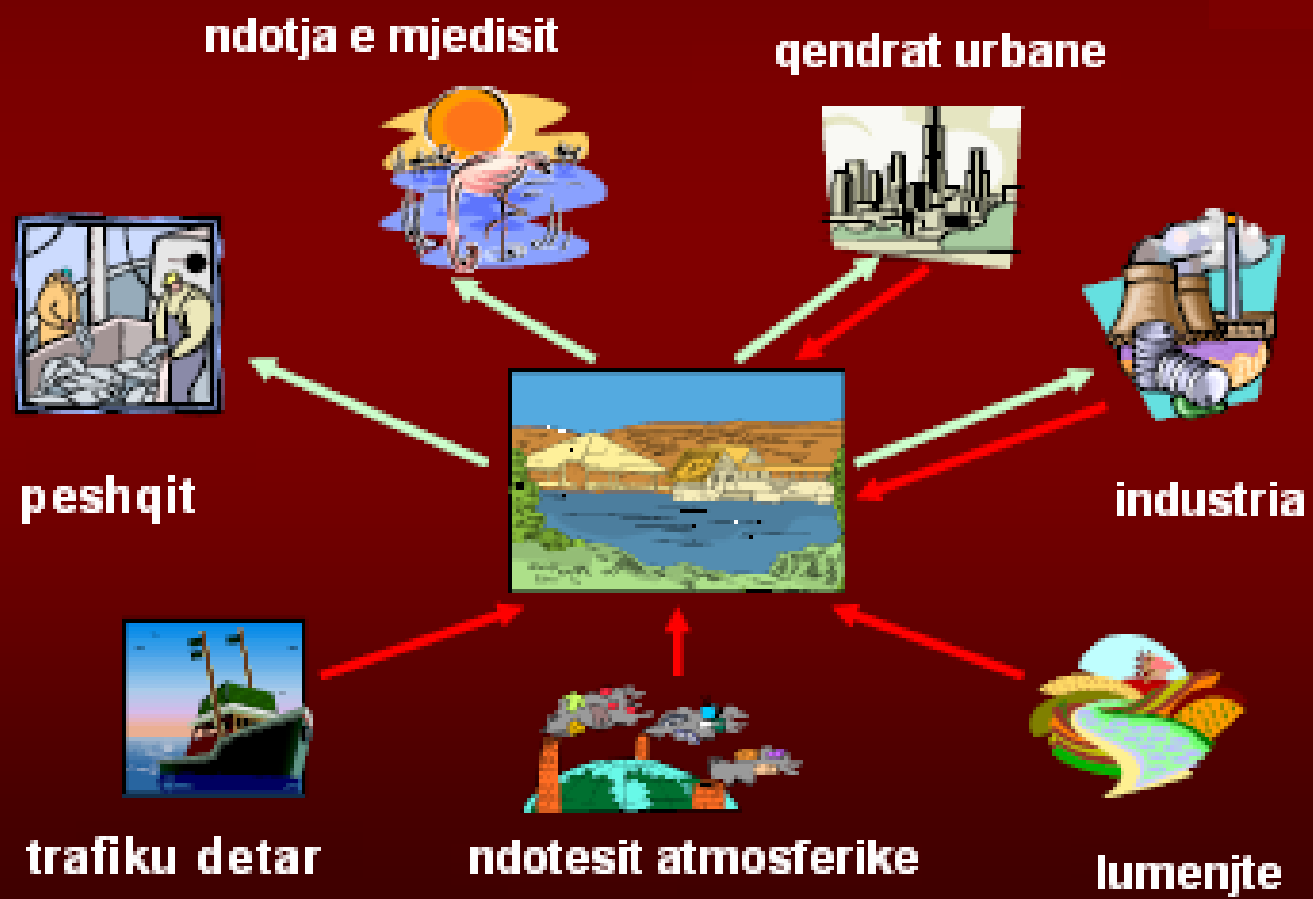
VASKA EKSPERIMENTALE

Monitorimi Biologjik ne Gjirin e Vlores

Biomonitorimi perfaqeson nje strategji te suksesshme per arritjen e 4 objektivave kryesore: identifikimin e lendeve ndotese, kontrollin e burimeve te ndotjes, monitorimin dhe parashikimin e efekteve, si dhe per vleresimin e gjendjes shendetesore te ekosistemit detar

Pjesa eksperimentale

Marrja e kampioneve te organizmave te zgjedhur si bioindikatore, me te cilat deti eshte i pasur si:

||

Paracentrotus lividus

dhe molusqe bivalvore te gjinise

Mytilus

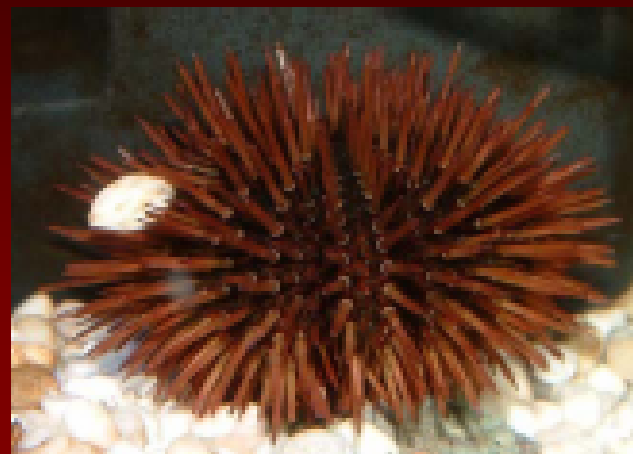

Dhe ne speciet itike bentonike si *Mullus barbatus*, ashtu dhe ne speciet itike nektonike me interes tregtar si *Merluccius merluccius*

SPECIET BIOINDIKATORE

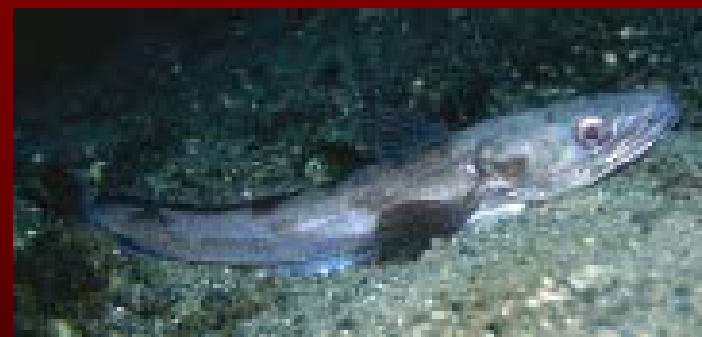
Mytilus galloprovincialis (Lamarck, 1819)

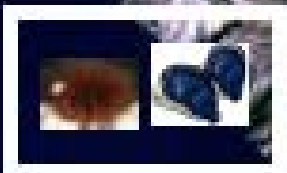
Paracentrotus lividus (Linnaeus, 1758)

Mullus barbatus (Linnaeus, 1758)

Merluccius merluccius (Linnaeus, 1758)

Metoda e Integruar (I)

Citossicità:
Apoptosi

Detossificazione
MXR (P-gp)

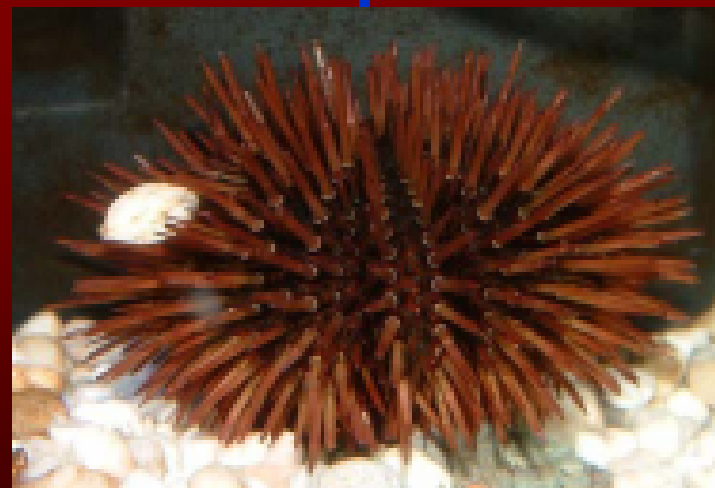
Mytilus galloprovincialis (Lamarck, 1819)

16 IPA

Elementi in
tracce

Stress

Heat Shock Proteins

Pesticidi OC

Neurotossicità
Colinesterasi

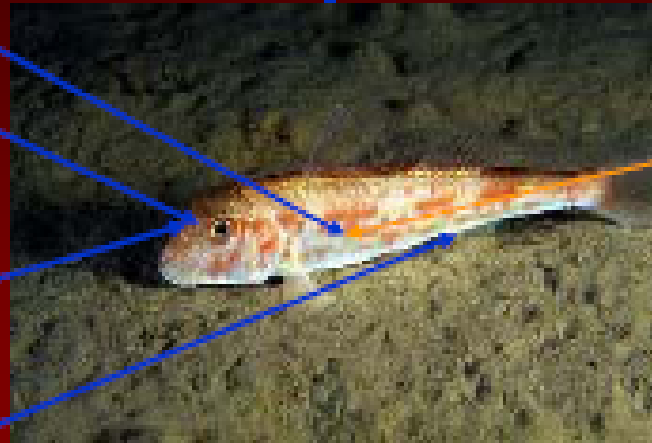
Paracentrotus lividus (Linnaeus, 1758)

(II)

Detossificazione
MFO - MXR

Neurotossicità
Collinesterasi

Endocrine disruption
Gonadi/steroidogenesi

Mullus barbatus (Linnaeus, 1758)

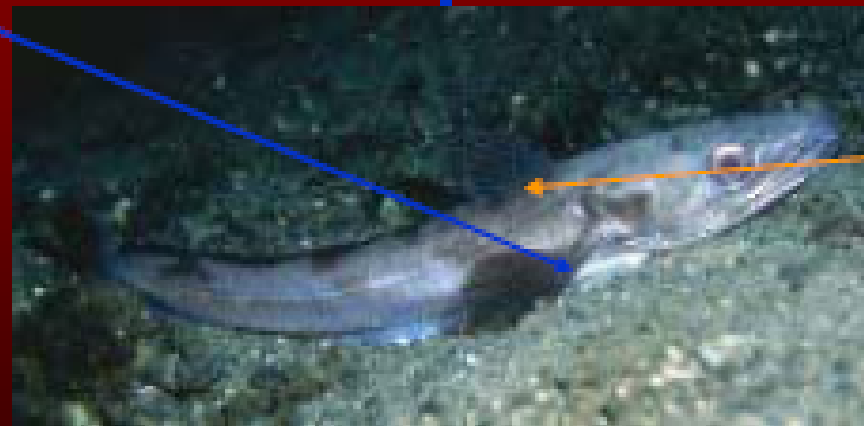
POP

16 IPA

PFs

Elementi in
tracce

MFO

Merluccius merluccius (Linnaeus, 1758)

POP - TEQ

IPA - B(a)PEq

Elementi in
tracce

Rezultatet e pritëshme (I)

- 1– Karakteristikat kimiko-toksikologjike të zonës së studjuar, si dhe klasifikimin e saj në baza të niveleve të ndotjes, përmes identifikimit të grupeve kryesore ndotëse dhe të efekteve të tyre ndaj komponenteve biologjike
- 2– Vlerësimin e teresisë dhe të llojeve të ndryshmeve në dem të komponenteve biologjike, si dhe parashikimin e pasojave eventuale afatgjata mbi organizmin në përgjithësi dhe mbi të gjithë popullatën
- 3– Përcaktimin e cilësisë së zonës në baza të integritetit të rezultateve të përftuara nga metoda e integruar e studimit, si dhe të atyre relative, bazuar në karakteristikat oqeanografike dhe biocenotike

Rezultatet e priteshme (II)

- 4- Krijimi i protokolleve per cdo ndotes te vecante, kompiuterizimi i protokolleve se bashku me te dhenat dhe implementimi i Sistemit Informativ Territorial i CISM

- 5- Perpilimi i nje protokolli per vazhdimin e monitorimit ne zone me qellim parandalimin e ngjarjeve te padeshirueshme, si rritja e nivlit te ndotjes se ujit nga mbeturinat industriale, varferimi i mjedisit detar te peshkut dhe te shqetesimeve ne vendrritjen e peshqeve, si dhe te biocenozes si pasoje e marikultures

Ceshtje qe duhen trajtuar perpara marrjes se mostrave

- 1- burime lokale te ndotjes (industri, shkarkime urbane, depuratore, etj**
- 2- prania e specieve indikatore**
- 3- percaktimi i vendmarrjes se kampioneve**
- 4- integrimi i analizave kimike ndermjet kolegeve itliane dhe shqiptare**
- 5- trajnim i specialisteve shqiptare ne Siena**